

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-7>

FEATURES OF SPIRITUAL PERSONALITY DEVELOPMENT IN MODERN REALITIES

ОСОБЛИВОСТІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Kurinna I. V. **Курінна І. В.**

*Graduate Student of the Department of
Psychology
National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

*аспірантка кафедри психології
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
м. Київ, Україна*

У тезах розглянуто особливості духовного розвитку особистості в сучасних реаліях

Духовне становлення особистості є невід'ємною складовою частиною розвитку. В сучасному світі духовність перебуває в стані трансформації, пошуку ціннісних ідеалів, сенсів, формування нових поглядів та форм проявлення. Реалії сьогодення штовхають суспільство до рефлексії та актуалізації розв'язання теоретичних та методологічних проблем духовного розвитку [4].

Проблеми духовного розвитку пов'язані з невизначеністю загальнолюдських ідеалів, поширенням технократичних тенденцій, пануванням спотвореного мислення та неконструктивної поведінки, що призводять до забруднення людиною природного середовища, знищення націй і народностей у безперервних війнах, у суїцидальних нахилах, поширенні наркоманії тощо. В реаліях нашого сьогодення, а саме, у час війни, велика частина соціуму зіштовхується з переоцінкою цінностей і реформацією духовного розвитку. Особливості індивідуального сприйняття ситуації підводять до ціннісних орієнтирів.

Вивчення духовності та духовного розвитку завжди були актуальними, що представлено у роботах таких вчених:

- аксіологічний – духовність, як «ціннісний зміст свідомості» в роботах Діденко В., Помиткін Е., Холостова Т. та ін.;
- кризовий – аналізується поняття «духовної кризи» розглядався Маслоу А., Юнг К., Касимова В.;
- потребо-інформаційний вивчали Єршов П., Симонов П., Ярошевський Г.;

– смисло-буттєвий – духовність, як орієнтованість вирішення смисло-життєвих проблем – викладено у працях Ясперс К., Буєвої Л, Шелкової Н.;

– діяльнісний – духовність, як специфічний вид діяльності розглядався Петерсоном Л., Мартиноюю О., Маслоу А., Виготським Л.;

– інтегративний, або ж синергетичний висвітлювали в своїх працях Франкл В., Антипенко Л., Спіріна Є.

Климишин О. пропонує кілька найбільш значущих характеристик феномену духовності та духовного розвитку, що, на нашу думку, найближче до реалій сьогодення: 1) має онтологічну ціннісно-смислову природу і є інтегрованою якістю особистості; 2) є аутентичною психічною реальністю існування цінностей та смислів особистості; 3) є сферою індивідуальної репрезентації і творчої, вільної реалізації особистості; 4) виступає смислотворчим центром, що визначає мету розвитку особистості і скеровує її на шляху до цієї мети; 5) є детермінованим комплексом чинників психосоматичного, соціокультурного й аутентично-суб'єктного характеру і спрямований на самопізнання, самовизначення та самовдосконалення [2].

На формування духовності особистості впливає значна кількість об'єктивних та суб'єктивних чинників. В сучасності особистість проявляє потяг до самореалізації та самовдосконалення. Це зумовлено особливостями чуттєво-емоційної, когнітивно-інтелектуальної та вольової сфери, що є необхідним для успішної самореалізації та досягнення потреби задовольнити прагнення в цілеспрямованому пізнанні загальнолюдських етичних та естетичних цінностей, усвідомленні єдності себе з всесвітом, ствердженні і пізнанні в життєдіяльності істини.

На думку вчених, духовність є інтегрованою якістю особистості, ранжуванням потреб, виходячи з яких, особистість дає оцінку собі, іншим та довкіллю. Для духовного розвитку найсуттєвіші потреби це: пізнання світу, сенс життя, самоповага, здійснення добра та справедливості, досягнення психологічної досконалості, сприймання та створення краси [1].

Досліджуючи поведінку особистості в екстремальних умовах Лебедев В. виявив, що втрата єдності можливості спілкування та взаємодії призводить до непорозуміння, подиву, культурного та психологічного шоку. Прикладом такої реакції він взяв спогади декабристів [3].

Отже, наше усвідомлення себе та світу є провідним мотивом духовного спрямування діяльності і поведінки. Самосвідомість скеровує

мислення та емоційно-вольові прояви особистості. Саме духовність дає відчуття себе частиною соціуму, природи, всесвіту.

В сучасному світі відбувається прискорений розвиток науки і техніки, досягнення в освоєнні космічного простору, проникнення в таємниці явищ, в той же час, Росія всіма своїми діями підважує основи людяності та правових стосунків у світі. Все це формує в особистості цінності, за якими вона буде слідувати.

Життєві цінності людини є індивідуальними. Комусь важливий духовний розвиток, для інших – матеріальне благополуччя, для когось – здоров'я.

Наші цінності можуть змінюватись протягом життя під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Але одне залишається не змінним – кожній людині необхідні цінності та особистісні смисли, які будуть рушійною силою, що спонукає до розвитку та діяльності.

Література:

1. Богуш А. М., Сучок В. І. Уроки духовності дітям. Одеса : Друк, 2007. 198 с.
2. Климишин О. І. Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід : монографія. Івано-Франківськ : Гостинець, 2010. 439 с.
3. Лебедев В. И. Личность в экстремальных условиях. Москва : Политиздат, 1989. 304 с.
4. Шмаргун В. М. Інтелектуальна складова соціалізації особистості. *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія»*. Київ, 2011. Вип. 159. Ч. 4. С. 229-233.